

ZAKRES WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO NIEZBĘDNYCH DO OTZRZYMYWANIA PRZEZ UCZNIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH (ZAKRES PODSTAWOWY I ROZSZERZONY) DLA KLAS DRUGICH PO GIMNAZJUM – ZROZUMIEĆ TEKST STOSOWANYCH PRZEZ: ANNĘ JANUS, DOROTĘ MICHALAK, IWONĘ FONTAŃSKĄ, KRYSYTNĘ KOSTARSKĄ, ANNĘ LELONKIEWICZ-KUBIK, BOŻENĘ PRACHNIO, MONIKĘ STACHÓW, KATARZYŃĘ SZALKOWSKĄ.

Opracowano na podstawie przedmiotowego systemu oceniania Teresy Zawiszy-Chlebowskiej do programu „Zrozumieć tekst - zrozumieć człowieka”

Na niebiesko zaznaczono treści przeznaczone dla zakresu rozszerzonego.

Treści	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
Pozytywizm	– wyjaśnić znaczenie słowa „pozytywizm”, „pozytywistyczny”; – podać daty wiążące się z powstaniem pozytywizmu w Polsce;	Jak na dopuszczający, a ponadto: -podać cechy pozytywizmu jako epoki; – podać okoliczności wiążące się z początkami pozytywizmu w Polsce;	Jak na dostateczny, a ponadto: -przedstawić sferę ideową epoki; – przedstawić zmiany w sferze kultury i sztuki;	Jak na ocenę dobrą, a ponadto: – porównać epokę romantyzmu i pozytywizmu; – wyjaśnić podstawowe pojęcia; – czytać i objaśniać obrazy pozytywistyczne;	Jak na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
Malarstwo realistyczne	– przedstawić swoje wrażenia związane z obrazem; – wskazać kontrast na obrazie; – wskazać elementy realistyczne;	-wskazać w tekstach teoretyków fragmenty pomocne w analizie obrazu; – wskazać elementy tworzące ruch; – przedstawić nastrój obrazu;	wskazać w tekstach teoretyków elementy programu realizmu; – wyjaśnić, jak malarz osiągnął efekt dynamizmu; – wskazać wypowiedź krytyka sztuki przeciwnego Chełmońskiemu i ocenić jego wypowiedź; – przedstawić cechy malarstwa Chełmońskiego;	wskazać wątki iluzjonistyczne w tekstach teoretyków; – opisać iluzję stworzoną na obrazie; – odnieść się do opinii krytyków z Europy Zachodniej o Chełmońskim; – przedstawić realizm Babiego lata;	-zredagować tekst będący recenzją wybranego obrazu realistycznego;
Filozofia pozytywizmu		– określić poglądy Comte’a na temat filozofii pozytywnej	przedstawić poglądy Comte’a dotyczące badań filozofii;	sformułować podstawowy postulat metodologiczny Comte’a	wskazać cechy „filozofii pozytywnej”
Wiersz programowy	-kreślić podmiot mówiący i adresata utworu;	-wskazać metafory odwołujące się do haseł	-wyjaśnić oryginalność w 1. strofie;	– zacytować fragmenty realizujące poszczególne idee	porównać program zawarty w Romantyczności i Do

A.Asnyka		pozytywizmu i wyjaśnić ich sens;	– wskazać fragment nawiązujący do sporu nauki z religią i wyjaśnić jego znaczenie; – ocenić program zawarty w wierszu;	pozytywistyczne; – wyjaśnić sens aluzji literackiej; wyjaśnić sens paradoksu przestrogi; – określić, które treści Do młodych są polemiczne wobec romantyzmu, które zaś są kontynuacją poglądów;	młodych; –
Nad Niemnem	– przedstawić genezę utworu; – określić czas akcji utworu; – wskazać wydarzenia historyczne fabuły; – wymienić miejsca przedakcji i akcji właściwej; – wskazać cechy powieści w Nad Niemnem;	-określić zamysł wychowawczy autorki i tendencyjność przedstawiania świata; – nazwać grupy społeczne i wymienić ich przedstawicieli; – przedstawić funkcje powieści;	– omówić wątek Jana i Cecylii; – wskazać charakterystyczne cechy języka powieści Orzeszkowej i określić jego funkcję	-wskazać postaci idealizowane, typowe, skarykaturowane i scharakteryzować je; – wskazać cechy epopei heroicznej; – porównać cechy szlachty u Orzeszkowej i Mickiewicza; – zredagować tekst przedstawiający wartości życia szlacheckiego w poemacie Mickiewicza i powieści Orzeszkowej, podając przykłady z lektury;	
Patriotyzm w Nad Niemnem	-przedstawić ocenę pokolenia ojca przez Zygmunta; – wskazać argumenty bohatera przeciw ideałom powstańców; – przedstawić obowiązki społeczne Witolda; – znaleźć w powieści inne rozmowy Witolda z ojcem i określić ich temat;	opisać i wyjaśnić reakcję matki na słowa syna; – określić postawę patriotyczną Zygmunta i jego matki; – wyjaśnić, co syn zarzuca ojcu; – wskazać w wypowiedziach Witolda hasła pozytywistyczne i patriotyczne;	wyjaśnić, jak Zygmunt rozumie idealizm i z czym polemizuje; – wyjaśnić sposób mówienia o powstaniu przez bohaterów; – opisać i wytłumaczyć reakcję ojca na słowa syna; – wyjaśnić, jakie wspomnienia budzi Witold w ojcu; – porównać postawę Andrzejkowej i jej szwagra;	wyjaśnić, dlaczego Zygmunt odrzuca polską tradycję; – ocenić postawę Zygmunta; – dyskutować o postawie Zygmunta, wykorzystując argumenty wynikające z wcześniejszej analizy postaci; – przedstawić postawy Witolda i Benedykta wobec patriotyzmu; zinterpretować metaforę „powracającej fali”;	porównać postawy Witolda i Zygmunta; – opowiedzieć się po którejś ze stron w konflikcie między rodzicami a dziećmi, uzasadniając swój wybór;
Dwór szlachecki u Orzeszkowej i Mickiewicza	-wskazać epitety opisujące dom Kirlów i jego bezpośrednie otoczenie;	– na podstawie epitetów określić cechy mieszkańców dworu;	– wskazać elementy idylliczne w przedstawieniu domu; – wskazać epitet burzący	z badać proporcje między krajobrazem „udomowionym” a dziką przyrodą;	zredagować tekst na temat literackich postaci realizmu w kreacjach dworu

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić rośliny otaczające dom i uzupełnić schemat podany w podręczniku; – wskazać podobieństwa i różnice w opisywanych dworach, wypełnić tabelę zamieszczoną w podręczniku; – wskazać epitety kolorystyczne w analizowanych opisach; – wymienić najczęściej pojawiające się kolory i kontrasty; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić, które elementy świata przedstawionego zostały ukształtowane przez człowieka; – wskazać podobieństwa w sposobie rozpoczynania opisu; – wskazać okoliczniki miejsca; – przedstawić zakończenie akcji Pana Tadeusza i Nad Niemnem; 	<p>arkadyjskie wyobrażenie świata;</p> <ul style="list-style-type: none"> – powiedzieć, z czego wynikają podobieństwa i różnice; – wskazać elementy cywilizacji i natury; – porównać przesłania społeczne i historiozoficzne zakończeń obu utworów; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozstrzygnąć, czy sposób przedstawiania jest realistyczny czy wyidealizowany; – porównać opisy pod względem barwności, podając wnioski; – omówić budowę składniową zdań opisujących przestrzeń; – wyjaśnić, jak dwór szlachecki łączy elementy cywilizacji i natury; – wyjaśnić, na czym polega przyjazny charakter dworu szlacheckiego; – porównać przyczyny życiowego nieszczęścia Jacka Soplicy i Marty Korczyńskiej 	<p>szlacheckiego w omawianych utworach;</p>
Program pozytywizmu w Nad Niemnem	powiedzieć, czego Witold oczekuje od Różyca;	określić, czym przejawia się emocjonalne zaangażowania bohatera w rozmowę;	<ul style="list-style-type: none"> – wykazać kontrast wypowiedzi studentów z ich rozmówcami; – przedstawić poglądy Witolda; – wymienić i scharakteryzować ideały pozytywistyczne studentów; 	-ocenić bohaterów, uzasadniając swoje zdanie;	-zredagować tekst charakteryzujący wybrane postacie powieści w odniesieniu do ideałów epoki;
Obraz domów dzieciństwa w wierszu Miłosa "Dwór" i Zagajewskiego "Dom"	<ul style="list-style-type: none"> -odnieść się do faktów z biografii autora; – podać przyczyny zmian miejsca znanego autorowi z dzieciństwa; – opisać straty w przyrodzie; – nazwać budowlę zastępującą dwór; – wskazać metaforę w 2. wersie wiersza Dom; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, na czym polega autobiografizm wiersza; – porównać dwa światy, wypełnić tabelę zamieszczoną w podręczniku; – wyjaśnić tę metaforę; – zredagować tekst opisujący świat dzieciństwa Miłosa na podstawie wspomnień zawartych w wierszu; 	<p>określić wspomnienia wywołane miejscem dawnego domu;</p> <ul style="list-style-type: none"> – nazwać uczucia poety; – określić tonację emocjonalną wiersza; – zinterpretować los domu; – zredagować tekst ukazujący obraz domu dzieciństwa dawniej i dziś na podstawie wierszy Miłosa i Zagajewskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> -scharakteryzować życie ostatnich mieszkańców dworu; wskazać epitety, porównania i metafory tworzące tonację emocjonalną wiersza powiązać emocje z nastrojem wiersza; – wskazać uniwersalizm wypowiedzi poety; – porównać losy obu domów dzieciństwa; – uogólnić wnioski na temat związków między historią a 	<ul style="list-style-type: none"> -ocenić zmiany, które zaszły we współczesnym świecie w odniesieniu do utworów Orzeszkowej i Miłosa, -wymienić elementy mityzacji i idealizacji świata w tekstach Orzeszkowej, Mickiewicza, Miłosa;

				<p>prywatnością; – wskazać elementy emocjonalnego nacechowania obrazowanej przestrzeni w poznanych utworach i nazwać uczucia w nich wyrażone;</p>	
Antysemityzm w „Mendlu Gdańskim”	<p>– wskazać fragmenty charakteryzujące Mendla i jego rozmówcę;</p>	<p>-opisać uczucia bohaterów i ich postawy wobec siebie; – podać, co jest źródłem ich emocji;</p>	<p>-wymienić powody, dla których należy prześladować Żydów; – zaprezentować kontrargumentację Mendla; – wskazać wypowiedź Mendla ukazującą absurdalność sądów ogólnych;</p>	<p>wypisać z wypowiedzi Mendla argumenty za równością wszystkich ludzi; – wskazać cechy języka intronigatora i wyjaśnić ich funkcję w utworze; – ocenić postawę zegarmistrza, uzasadniając swoje zdanie;</p>	<p>wykazać, że utwór jest nowelą; zredagować tekst uzasadniający tezę, że antysemityzm jest antyhumanizmem</p>
Hasła pozytywizmu w felietonie	<p>wydzielić trzy główne wątki tematyczne i zatyłować je; – wskazać przysłowie, aforyzm, obrazek humorystyczny; – określić stosunek Polaków do historii;</p>	<p>określić związek przysłowia, aforyzmu, obrazka humorystycznego z tokiem wypowiedzi; – wymienić zasługi Polaków wobec świata; – wskazać aforyzm i przykład języka ezopowego; – wskazać cechy gatunkowe felietonu; – określić stosunek Polaków do historii, odwołując się do felietonu;</p>	<p>scharakteryzować stosunek felietonisty do odsieczy wiedeńskiej i jej jubileuszu; – wskazać hasła pozytywistyczne w artykule; – przedstawić wątki humorystyczne i ich funkcję w tekście;</p>	<p>określić kompozycję artykułu i funkcję metafory; – nazwać ideę dominującą w wywodzie autora, uzasadniając swój sąd; – zredagować tekst wyjaśniający, kiedy historia może być brzemieniem dla współczesności – z odwołaniami do felietonu Prusa i innych przykładów;</p>	<p>zredagować felieton na temat współczesny (szkolny);</p>
Powieść realistyczna-”Lalka”	<p>– przedstawić genezę utworu; – podać cechy mowy pozornie zależnej; – zredagować charakterystykę Rzeckiego na podstawie Pamiętnika starego subiekta;</p>	<p>-wyjaśnić tytuł utworu; – przedstawić uszczegółowienie narracji w tekście;</p>	<p>– odwołać się do toposu theatrum mundi; – przedstawić stosunek narratora odautorskiego do Rzeckiego; -omówić cechy języka narratora Pamiętnika starego subiekta</p>	<p>– podać portret Wokulskiego na podstawie Pamiętnika starego subiekta; – omówić funkcję Pamiętnika starego subiekta w powieści --wskazać miejsce, w którym Prus uchyla zasadę konwencji estetyzującej i podać inne przykłady w powieści;</p>	<p>-wskazać podobieństwa i różnice w realizacji toposu theatrum mundi w przytoczonym fragmencie Lalki i we fraszce O żywocie ludzkim Kochanowskiego; -zredagować pracę ukazującą</p>

					Lalkę jako „mieszczański traktat moralny” i podać katalog wartości;
Wokulski-bohater dwóch epok	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić scenę u Hopfera; – omówić obraz Powiśla; – omówić rodzaj udzielanej pomocy społecznej i ustosunkować się do niej; 	<ul style="list-style-type: none"> określić symboliczny sens sceny u Hopfera; – przedstawić działania Wokulskiego w pracy u podstaw; – podać inne przykłady pomagania biednym przez bohatera; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić symbolikę rąk Wokulskiego i ich znaczenie w całej powieści; – przedstawić ekonomiczne znaczenie handlu ze Wschodem; – podać inne przykłady pracy organicznej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie całej sceny i brak pomocy bohaterowi; – wyjaśnić, jakie stereotypy musi pokonać Wokulski organicznik; scharakteryzować Wokulskiego jako człowieka epoki pozytywizmu; 	<ul style="list-style-type: none"> -porównać działania charytatywne arystokracji i liberalną aktywność Wokulskiego;
Motyw miłości w „Lalce”	<ul style="list-style-type: none"> – przypomnieć okoliczności poznania Wokulskiego i Izabeli; – przedstawić końcowe losy obojga bohaterów; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić wpływ Izabeli na działania Wokulskiego; – określić misję prezesowej Zasławskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> – podać sposoby pozyskania względów Izabeli przez Wokulskiego; – nazwać dwie drogi życiowe Wokulskiego; – wyjaśnić przyczyny zerwania z Izabelą; – rozważyć postawę romantyka i pozytywisty, wypełniając tabelę w podręczniku; 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować Izabelę Łęcką; – omówić wpływ poezji Mickiewicza na Wokulskiego; – rozważyć, o co Wokulski oskarża całe społeczeństwo; – wyjaśnić próbę samobójczą bohatera; – – przedstawić ideał kobiety i ideał miłości wyznawane przez Wokulskiego; -ocenić postępowanie bohaterki; 	<ul style="list-style-type: none"> – porównać Wertera i Wokulskiego;
Spółeczeństwo w „Lalce”	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić przedstawicieli wszystkich grup społecznych w powieści; – określić zalety i wady Niemców mieszkających w polskich miastach; 	<ul style="list-style-type: none"> – określić, czy warstwy tworzą społeczeństwo; – scharakteryzować salon arystokratyczny 	<ul style="list-style-type: none"> – porównać Schlangbauma i Szumana; – odnieść się do mitu o Narcyzie w kontekście Tomasza Łęckiego; 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować polskie mieszczaństwo; – wyjaśnić, dlaczego Wokulski marzy o wejściu na salony; – ocenić postawę Wokulskiego (snobizm); – ocenić społeczeństwo polskie ukazane w powieści; 	<ul style="list-style-type: none"> -porównać arystokrację w Nie-Boskiej komedii i Lalce; -rozważyć rolę humoru i ironii w portretowaniu bohaterów; z -redagować pracę dotyczącą polskiego społeczeństwa w Lalce, odwołując się do tekstu krytyka literatury;
Utopia w „Lalce”	przedstawić poglądy na	porównać wygląd	wyjaśnić, dlaczego świat	zaproponować nowe imię dla	opisać marzenia o lepszym

	przyszłość Wokulskiego i jego ojca; – opisać pracownię uczonego;	Wokulskiego i Geista; – powiedzieć, z czego utrzymuje się uczonego; – scharakteryzować Ochockiego i Geist	postrzegał pasjonatów jako dziwaków; – wyjaśnić imię uczonego; – przedstawić utopijny projekt nowej rzeczywistości; – powiedzieć, na czym polega scjentyzm uczonych w powieści;	uczonego; – wyjaśnić, dlaczego Wokulski porównuje Geista do Mojżesza; – ocenić postać Geista, uzasadniając swoje opinie; – przedstawić obraz Paryża jako miasta doskonałego;	świecie snute przez idealistów;
Style języka	wyjaśnić, co oznacza „styl życia”; – wymienić kilka cech języka współczesnej młodzieży; wybrać przykłady realizacji stylu informacyjno-dziennikarskiego i urzędowego ze współczesnych tekstów	wskazać cechy stylu koleżanki / kolegi; – wskazać elementy obrazowości właściwe literaturze realistycznej;	-określić, z jakimi odmianami języka 2. połowy XIX w. mamy do czynienia w Lalce	-wskazać różne typy wypowiedzeń i określić ich funkcje	– wskazać charakterystyczne cechy odmian polszczyzny 2. połowy XIX w.
Pani Bovary	-streścić losy Emmy Bovary, wymienić przyczyny depresji Emmy; – określić rolę Paryża w wyobrażeniach bohaterki; – wskazać elementy opisu; – podać określenia życia w Yonville; -określić punkt widzenia narratora w opisie domu rodziny Bovary; określić, jak zawód wykonywany przez Karola wpływa na opis bohaterki;	– przedstawić genezę utworu; – powiedzieć, czym jest weryzm i odnaleźć go w opisie świata Flauberta; – wskazać elementy portretu psychologicznego bohaterki; – powiedzieć, dlaczego dla Emmy nieznośne były posiłki z mężem; podać przyczyny oczekiwania bohaterki na wydarzenia; – scharakteryzować miejscowość na podstawie elementów opisu;	– przedstawić, jak dziecięce doświadczenie religii wpłynęło na psychikę kobiety; – nazwać pejzaże ulubione przez Emmę, wskazać elementy przestrzeni zamkniętej; – opisać emocje wywołane życiem na prowincji; – wskazać związek między charakterystyką Yonville a jakością życia; – wyjaśnić, jak język Boulangera oddaje mentalność postaci; – wskazać w powieści cechy typowe dla naturalizmu;	– podać, jaki wpływ wywarła na bohaterkę lektura powieści popularnych; – wskazać romantyczne źródła ulubionych pejzaży; – określić, jak pejzaże oddają emocjonalną naturę bohaterki; – zredagować tekst ukazujący współczesne teksty kultury popularnej i ich wpływ na odbiorców; scharakteryzować typowych bohaterów prowincji; – rozważyć, czy inne miejsce dałoby Emmie poczucie szczęścia i spełnienia; – porównać obrazy prowincji	zrekonstruować portret psychologiczny bohaterki; – zinterpretować ostatnie słowa Emmy w kategoriach symbolicznych; – dokonać oceny Emmy Bovary, wypełnić tabelę; – ocenić Karola Bovary z różnych punktów widzenia; – zredagować tekst na temat postawy bowarystycznej w tekstach polskiej literatury 2. połowy XIX w., uzasadniając swój wybór, zredagować tekst porównujący opisy prowincji w Pani Bovary i Nad Niemnem;

				<p>w literaturach polskiej i francuskiej; – przedstawić depresję jako temat różnych tekstów kultury; zanalizować scenę konania bohaterki i wysnuć wnioski; – określić, jak realizowana jest w powieści zasada weryzmu; – określić funkcje takiego opisu rzeczywistości;</p>	<p>-zredagować pracę porównującą naturalistyczne opisy w Lalce i Pani Bovary;</p>
Podsumowanie epoki	<p>– dokonać podsumowania dość powierzchownie, zna podstawowe problemy, zagadnienia; – potrafi połączyć twórców z ich utworami;</p>	<p>– dokonać podsumowania epoki; – wskazać dość ogólnie jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne;</p>	<p>– poprawnie dokonać podsumowania epoki; – przedstawić wyczerpująco jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne;</p>	<p>-samodzielnie dokonać podsumowania epoki; – interesująco przedstawić jej najważniejsze przesłanki ideowe i osiągnięcia artystyczne;</p>	<p>-odnieść się do różnych tekstów kultury, własnych lektur, doświadczeń i przemyśleń;</p>

	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
MŁODA POLSKA	<p>Uczeń potrafi: wyjaśnić znaczenie pojęcia: „Młoda Polska”, „modernizm”, „neoromantyzm”; dekadentyzm, impresjonizm, symbolizm, naturalizm; secesja, inteligencja, cyganeria, nirwana, proletariat, wykluczenie społeczne, symbol, idealizm, kolokwializacja, dialektyzacja, chłopomania, archaizm, nacjonalizm; – podać daty wiążące się z trwaniem Młodej Polski w Polsce i analogicznych zjawisk w Europie;</p>	<p>Jak na ocenę dopuszczającą, a ponadto uczeń potrafi: -wyjaśnić pojęcia: nihilizm, relatywizm moralny, rozpaczliwy hedonizm, filister, spleen, społecznikostwo, argument ad personam, synestezja, dramat symboliczny, żargon, gwara, slang, deheroizacja, aluzja literacka, przemoc symboliczna - podać cechy modernizmu jako epoki; – podać okoliczności wiążące się z początkami Młodej Polski w Polsce i analogicznych zjawisk w Europie; – podać przykłady dzieł secesyjnych; impresjonistycznych -wymienić cechy Nietzscheańskiego nadczłowieka -podać źródła „moralności niewolników” według Nietzschego;</p>	<p>Jak na ocenę dostateczną, a ponadto uczeń potrafi: -wyjaśnić pojęcia: ekspresjonizm, turpizm, naturalizm etyczny, amoralizm, narracja personalna, antropologia kulturowa; - przedstawić sferę ideową epoki; – przedstawić zmiany w sferze sztuki; – scharakteryzować wybrane dzieła wykonane w stylu secesyjnym; impresjonistycznym; - podać zasady „człowieka szlachetnego pokroju”; – wyrazić swoją opinię na temat moralności „człowieka szlachetnego pokroju”;</p>	<p>Jak na ocenę dobrą, a ponadto uczeń potrafi: -wyjaśnić pojęcia: parnasizm, postimpresjonizm, utwór metapoetycki, etyka seksualna; -scharakteryzować epokę i wyjaśnić podstawowe pojęcia z nią związane; – czytać i objaśniać obrazy modernistyczne; - przedstawić wolę mocy według Nietzschego; – odnieść się do tradycyjnych Wartości w kontekście poglądów Nietzschego</p>	<p>Jak na ocenę bardzo dobrą, ponadto uczeń potrafi: – porównać dzieła secesyjne i impresjonistyczne z wytworami sztuki pochodzącymi z innych (poprzednich) epok; - wyjaśnić filozofię Nietzschego;</p>
ZBRODNIA I KARA	<p>-wypowiedzieć się na temat bohaterów i ich postaw - opisać miejsca, w</p>	<p>– wymienić motywy postępowania bohaterów (Raskolnikowa, Soni, Duni, Marmieladowa);</p>	<p>-przedstawić motyw zbrodni; – odnieść poglądy bohaterów do pojęć immoralizmu i</p>	<p>- wyjaśnić związek poglądów Raskolnikowa z jego planem zbrodni; – zestawić postawy</p>	<p>– przygotować mowę oskarżycielską przeciw Raskolnikowowi – porównać motywy</p>

	których rozgrywają się wydarzenia	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać czynniki prowadzące do moralnej degeneracji człowieka – przedstawić grzeszność Soni i Raskolnikowa; 	<ul style="list-style-type: none"> naturalizmu etycznego; - porównać postawę ideową Raskolnikowa z poglądami Łużyna i Liebiezatnikowa – określić wrażliwość emocjonalną i moralną oraz refleksyjność Raskolnikowa; – wskazać pułapki nihilizmu - ocenić bohaterów; – wyjaśnić, kim staje się Sonia w oczach katorżników; – wyjaśnić postawę Soni wobec innych ludzi; – porównać grzeszność Soni i Raskolnikowa; 	<ul style="list-style-type: none"> moralne bohaterów z zasadami moralności chrześcijańskiej; - nakreślić portret Raskolnikowa jako rosyjskiego inteligenta XIXw.; – ocenić, czy Raskolnikow jest nihilistą, uzasadniając swój sąd; – osądzić Raskolnikowa, biorąc pod uwagę wszelkie okoliczności jego działania; – porównać tezy artykułu Raskolnikowa z poglądami Nietzschego; -ocenić, czy Raskolnikowa można uznać za człowieka z zaburzeniami psychicznymi, uzasadniając swoją opinię; – wyrazić swoją opinię dotyczącą motywów zbrodni dokonanej przez bohatera; – rozstrzygnąć, czy nędza może być usprawiedliwionym motywem zbrodni; 	zbrodni Makbeta i Raskolnikowa
LUDZIE BEZDOMNI	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić powieściowe miejsca i środowiska, w których są ludzie wykluczeni; – opisać miejsca zamieszkania Judyma; -określić wpływ 	<ul style="list-style-type: none"> -przedstawić nędzę opisanych ludzi i odnieść się do pojęcia nędzy ze <i>Zbrodni i kary</i>; – opisać wizję domu Joasi i wytłumaczyć przyczynę takich wyobrażeń bohaterki; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać przyczyny degeneracji ludzi i ich wykluczenia – scharakteryzować Judyma w kontekście całego utworu; – wyjaśnić, na czym polega idealizm Judyma; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać odpowiedzialnych za nędzę ludzi, uzasadniając swoje zdanie; -przedstawić różne postawy bohaterów wobec nędzy i dokonać oceny moralnej postaw; 	<ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzować Judyma jako postać tragiczną – zinterpretować wypowiedź Judyty na temat idei społecznikowskich i sposobu na życie;

	<p>doświadczeń z młodości Judyma na realizację jego idei społecznikowskich;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić występujące w powieści symbole; -podać przyczyny sporu między Judymem a administratorem Zakładu leczniczego w Cisach; – wskazać obraźliwe określenia użyte przez Judyta i wyjaśnić ich obelżywy charakter 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnić znaczenie powieściowych symboli; - określić intencje Judyma w sporze z Krzywosądem; – znaleźć w publikacji medialnej przykład wypowiedzi agresywnej i określić sposób stosowania przemocy; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenić postawę Judyma Wobec Joasi – opisać skutki agresji językowej Judyma; – zredagować krótką wypowiedź na temat agresji językowej i intencji moralnych; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić pojęcie bezdomności w kontekście całej lektury; – podać rozmaite znaczenia symbolu; – ocenić wybór życiowy bohatera; – podać argumenty dotyczące przyszłości Judyma, uzasadniając wypowiedź; - wskazać wypowiedzi bohaterów, których intencje komunikatywne są ukryte i określić te intencje; 	
WESELE	<p>Przedstawić genezę Wesela;</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienić przedstawicieli chłopstwa i inteligencji w Weselu, - określić czas, miejsce i najważniejsze wydarzenia przedstawione w dramacie - przedstawić „osoby dramatu”, związany z nimi kontekst historyczny i kulturowy; – wyszukać w dramacie symboliczne rekwizyty 	<p>krótko scharakteryzować bohaterów pochodzących z warstwy chłopskiej i inteligentnej</p> <ul style="list-style-type: none"> -przedstawić inteligentne wyobrażenia chłopów i wsi polskiej; – znaleźć w utworze przykłady kolokwializacji i dialektyzacji; - powiązać „osoby dramatu” z biografiami realnych postaci; – osadzić rekwizyty w kontekście; – przedstawić symbolikę tańców w <i>Panu Tadeuszu</i> i <i>Weselu</i>; 	<p>wskazać przywoływane postacie i wyjaśnić sens przywołania;</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić dwa oblicza chłopskiej przeszłości – wyjaśnić znaczenie poszczególnych scen z udziałem „osób dramatu”; – zinterpretować znaczenia symboliczne rekwizytów; – na podstawie didaskaliów wskazać symbole narodowe określające Polskę i polskość i określić ich aktualność; – wyjaśnić cel występowania w dramacie postaci historycznych 	<p>wyjaśnić, na czym, zdaniem Wyspiańskiego, polega słabość elit;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, dlaczego, zdaniem Wyspiańskiego, inteligencja nie potrafi stać się przywódcą narodu; – porównać wesela z <i>Pana Tadeusza</i> i dramatu Wyspiańskiego; -określić postawy postaci realistycznych i fantastycznych; – zinterpretować symbolikę chocholego tańca; 	<p>– porównać scenę chocholego tańca z podobnymi motywami na obrazach;</p>
CHŁOPI t. 1	<ul style="list-style-type: none"> - określić czas trwania zdarzeń; – określić miejsce akcji; 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić porządku czasowe obecne w świecie przedstawionym powieści; 	<ul style="list-style-type: none"> -określić rolę świata przyrody; – zinterpretować sens 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać cechy eposu w powieści; – określić postawę narratora 	<ul style="list-style-type: none"> – określić rolę historii w zbiorowej pamięci społecznej;

	<ul style="list-style-type: none"> - wskazać określenia odwołujące się do świata ludzkich uczuć; - scharakteryzować bohaterów i określić wiążące ich rodzinne relacje; - wymienić najważniejsze konflikty pomiędzy grupami bohaterów i postaciami powieści; - określić, co jest źródłem wiedzy religijnej chłopów; - wymienić święta religijne obchodzone przez lipieckich chłopów; - przedstawić hierarchię społeczną wśród lipieckich chłopów; - wskazać poetykę realistyczną w powieści; - podać przykłady charakterystyczne dla współczesnej gwary młodzieżowej; - znaleźć przykłady Dialektyzmów we wskazanym fragmencie powieści ; - wypisać z tekstu wyrażenia i słowa związane z pracą chłopów 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić motywy działania bohaterów; - przedstawić wyobrażenie idealnej chłopskiej żony - ukazać przyczyny konfliktów między rodzicami i dziećmi; - przedstawić pozycję rodziców po przekazaniu ziemi dzieciom; - przedstawić katolickie wyobrażenia metafizyczne dotyczące otaczającego świata bohaterów powieści; - opisać elementy obrzędowości Katolickiej w powieści; - nazwać kierunek artystyczny dominujący w różnych fragmentach powieści. - podać etymologię wyrazów z gwary młodzieżowej; - pogrupować dialektyzmy obecne w wybranym fragmencie utworu i przyporządkować do poziomów języka; - określić, czy wskazane słownictwo ma charakter środowiskowy; 	<p>zestawienia planów: realnego i sakralnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić sens anafory; - określić, na czym polega poetyckość i mimetyczność opisu przyrody; - określić motywy działania mieszkańców wsi i ich moralność; - określić, które wydarzenia Powieściowe motywowane są pożądaniem zmysłowym bohaterów; - opisać, jak społeczność wiejska traktuje samotne i ubogie kobiety; - ocenić zachowania Antka wobec Jagny w świetle etyki seksualnej katolicyzmu; - przedstawić zasady moralne chłopów wywodzące się z katolicyzmu; - przedstawić źródła hierarchii społecznej; - określić rolę religii w pojmowaniu śmierci przez chłopów; - wskazać elementy wierzeń przedchrześcijańskich w wyobrażeniach chłopów; - podać cechy kierunku artystycznego dominującego we wskazanym fragmencie tekstu; - dokonać analizy słowotwórczej wyrazów z gwary młodzieżowej; 	<p>wobec przedstawianych zdarzeń;</p> <ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować lipieckie małżeństwa; - wyrazić własną opinię na temat poglądów bohaterów i uzasadnić swoje stanowisko; - wyrazić swoją opinię na temat powieściowej wizji relacji między mężczyznami i kobietami, uzasadniając swoje stanowisko; - porównać miłość bohaterów romantycznych z miłością Antka do Jagny - podać związek między warunkami życia bohaterów a ich zachowaniami; - scharakteryzować moralność Lipiec; - porównać konflikt pokoleń w <i>Nad Niemnem</i> i w <i>Chłopach</i>; - wykazać, że chrześcijaństwo dokonało akulturacji kultów słowiańskich; - scharakteryzować religijność ludową; - ocenić religijność chłopów, uzasadniając swoje zdanie; 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenić stan świadomości narodowej Polaków; - porównać obrazy narodu z tekstów romantycznych i <i>Wesela</i>;
--	--	---	---	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> – wskazać archaizmy wśród dialektyzmów; – sformułować na podstawie tekstu tezę „chłopskiej filozofii”; – określić nawiązania biblijne wskazanego fragmentu; – porównać przekonania lipieckich chłopów z poglądami mieszkańców dzisiejszej wsi; 		
ROZDZIOBIA NAS KRUKI, WRONY...	przedstawić sylwetkę Szymona Winrycha;	przeanalizować naturalistyczną technikę opisu technikę opisu	<p>przedstawić symboliczne sensory związane z obrazem wron;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić tytuł opowiadania i rozwinąć go; – porównać obrazy powstania styczniowego w poznanych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> -określić, na czym polega deheroizacja postaci; – dokonać analizy przedstawienia śmierci bohatera i obrazu trupa -wyjaśnić, na czym polega naturalizm 	- określić istotę problematyki chłopskiej w opowiadaniu;
JĄDRO CIEMNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> -przedstawić genezę utworu; – opisać odmienność Afryki widzianej oczami Europejczyka; przedstawić opinie bohaterów o Kurtzu; 	<ul style="list-style-type: none"> -kreślić postawę Europejczyka wobec odmienności natury Afryki; – nazwać wrażenia zmysłowe dominujące w postrzeganiu przestrzeni scharakteryzować bohatera; – wskazać możliwe powody, dla których Marlow okłamuje narzeczoną Kurtza; 	<ul style="list-style-type: none"> -zanalizować stosunek Europejczyka do Innego; – wyjaśnić słowa Marlowa o Afrykańczykach i Afryce; przedstawić wyjaśnienie fenomenu kultu postaci Kurtza; – ocenić postać Kurtza 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnić zjawisko akulturacji w odniesieniu do Europejczyków; – zinterpretować sensory raportu Kurtza; – ocenić kolonialną misję białego człowieka; – porównać obrazy natury w <i>Chłopach</i> i <i>Jądrze ciemności</i>; – wyjaśnić, jaki wpływ wywarł immoralizm Kurtza na świadomość Marlowa; - ukazać naturalistyczną technikę obrazowania 	<ul style="list-style-type: none"> -omówić sposób wykorzystania opowiadania Conrada w „Czasie apokalipsy” – porównać różne wizje człowieka opętanego przez zło; - wypowiedzieć się na temat Jądra ciemności jako ilustracji kolonializmu.

				w opowiadaniu Żeromskiego	
<p>POEZJA (Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Jan Kasprowicz, Leopold Staff, Charles Baudelaire, Arthur Rimbaud, Paul Verlaine)</p>	<p>-wymienić poetów młodopolskich/modernistycznych; -wskazać podstawowe środki stylistyczne typowe dla modernizmu; -krótko przedstawić tematykę poezji młodopolskiej</p> <p>- rozumie teksty o prostej budowie; – dostrzega sensy zawarte w powierzchniowej warstwie tekstu; – z pomocą rozpoznaje funkcje tekstu i z pomocą wskazuje środki językowe służące ich realizacji; - potrafi określić typ omawianego wiersza, podmiot lityczny i adresata – zanalizować budowę stroficzną wiersza; - nie zawsze poprawnie stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu próbuje wykorzystać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – próbuje dokonać interpretacji Porównawczej;</p>	<p>-wyjaśnić znaczenie toposów młodopolskich i rozpoznać je w utworach; - omówić problematykę wierszy dostrzegając typowe dla epoki tematy (postawa dekadencja, erotyzm, fascynacja naturą)</p> <p>- rozumie teksty o niezbyt skomplikowanej budowie; –dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; –rozpoznać funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji (opisuje konstrukcję budowania znaczeń w utworze); –stara się stosować w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – stara się odczytać rozmaite sensy dzieła; – w interpretacji tekstu stara się wykorzystywać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – stara się dokonać interpretacji porównawczej;</p>	<p>-odwołując się do utworów, omówić znaczenie symboli, -porównać sposoby ukazania tych samych motywów w różnych dziełach sztuki;</p> <p>- na ogół rozumie teksty o skomplikowanej budowie i dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; – na ogół rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; – potrafi zanalizować budowę wersyfikacyjną i stroficzną wiersza; - na ogół stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu na ogół wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – na ogół odczytuje rozmaite sensy dzieła; – na ogół dokonuje interpretacji porównawczej</p>	<p>-dokonać analizy językowej tekstów i wykorzystać ją w interpretacji; -interpretować teksty poetyckie w sposób pogłębiony, dostrzegając konteksty;</p> <p>-rozumie teksty o skomplikowanej budowie; – dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; – rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; - poprawnie stosuje w analizie pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – odczytuje rozmaite sensy dzieła; – dokonuje interpretacji porównawczej;</p>	<p>- zinterpretować teksty z odwołaniem do szerokich kontekstów; - porównać teksty na wielu płaszczyznach; -wykorzystać w interpretacji wiadomości i umiejętności nabyte na drodze samokształcenia.</p>

<p>20-LECIE MIĘDZYWO- JENNE</p>	<ul style="list-style-type: none"> -podać daty wiążące się z dwudziestoleciem międzywojennym w Europie i w Polsce; -wymienić oznaki kryzysu kultury europejskiej według Spenglera; -wyjaśnić pojęcia: nacjonalizm, faszyzm, nazizm, sanacja, komunizm, prowincja, utopia, antysemityzm, neologizm, neosemantyzm 	<ul style="list-style-type: none"> -podać cechy dwudziestolecia Międzywojennego jako epoki; – określić sytuację polityczną Europy po I wojnie światowej; określić cechy antyku greckiego i rzymskiego według Spenglera; – scharakteryzować współczesne miasto; -wyjaśnić pojęcia: powieść inicjacyjna, powieść polityczna, autorytaryzm, determinizm biologiczno-środowiskowy, sensualizm 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić zmiany w sferze sztuki; -wyjaśnić rozróżnienie między kulturą a cywilizacją; – określić relację między kulturą a cywilizacją; – przedstawić, jak Spengler postrzega metropolie i skutek ich istnienia dla cywilizacji; -wyjaśnić pojęcia: pragmatyzm, tradycjonalizm, witalizm 	<ul style="list-style-type: none"> -przedstawić sferę ideową epoki; – wyjaśnić, na czym polegał kryzys, który dotknął Europę; -wyjaśnić, jak Spengler postrzega historyzoficzną prawidłowość w upadku Rzymu; - wyjaśnić pojęcia: epifania, estetyzm 	<ul style="list-style-type: none"> – czytać i objaśniać obrazy dwudziestolecia międzywojennego – zredagować tekst dotyczący rzeczywistości społecznej początków XXI w. w kontekście myśli Spenglera;
<p>PRZEDWIOŚ- NIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> -przedstawić genezę utworu; – scharakteryzować Cezarego Barykę; – przedstawić zachowanie Cezarego wobec kobiet; - przedstawić skutki rewolucji w Baku; -opisać szklane domy z opowieści Seweryna - przedstawić zachowanie Polaków na granicy sowiecko-polskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> - opisać dzieciństwo Cezarego; – przedstawić jego związek z matką; – ocenić zachowanie Cezarego wobec kobiet; – wskazać związek między wiekiem człowieka a stopniem jego akceptacji rozwiązań rewolucyjnych; -wyjaśnić, dlaczego szklane domy są utopią; – zrekonstruować program Gajowca i wskazać zastrzeżenia Cezarego do tego programu -zestawić obraz Nawłoci z mitem szlacheckiego gniazda; 	<ul style="list-style-type: none"> -omówić wpływ rewolucji na młodego Barykę; – wskazać cechy wychowania Cezarego przez matkę; – omówić inicjację miłosną bohatera i wyjaśnić powody zachowania Cezarego wobec kobiet; - omówić psychologiczne skutki terroru; – przedstawić obraz rewolucji w powieści - wyjaśnić funkcję stylizacji w opowieści Seweryna Baryki; – uzasadnić, dlaczego Cezary nie może zaakceptować poglądów polskich komunistów; – wskazać, co łączy, a co dzieli poglądy Seweryna Baryki i Szymona Gajowca; 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazać, które postaci pełnią wobec Cezarego funkcję ojca i jakie reprezentują wartości; – ocenić postawę Cezarego wobec kobiet; – porównać proces dojrzewania: Kordiana i Cezarego; – ocenić skutki rewolucji; – ocenić, co jest lepsze: rewolucja czy reformy; -określić funkcję opowieści o szklanych domach w powieści; – zrekonstruować program społeczno-polityczny komunistów; – wyjaśnić ideowy wybór Cezarego; – ocenić program Gajowca i komunistów; 	<ul style="list-style-type: none"> -przedstawić losy Cezarego Baryki jako uniwersalny obraz dojrzewania człowieka - ocenić i przedstawić mit Kresów Wschodnich

			<ul style="list-style-type: none"> - opisać świat wartości prowincji ziemiańskiej; – porównać życie dworów ziemiańskich w <i>Panu Tadeuszu</i> i <i>Przedwiośniu</i>; -wyjaśnić przyczyny udziału Cezarego w manifestacji; – ocenić sens zakończenia otwartego; 	<ul style="list-style-type: none"> – porównać utopie z różnych tekstów literackich; -zanalizować środki satyryczne użyte do sportretowania środowiska Nawłoci; 	
GRANICA	<ul style="list-style-type: none"> -przedstawić genezę powieści; – opisać uczucia Zenona wobec ojca; – przedstawić młodość Elżbiety Bieckiej i opisać uczucia bohaterki; – przedstawić dzieje Justyny Bogutówny; - wymienić ważne wydarzenia z życia Zenona i zaznaczyć je na osi; – określić przyczyny wykluczenia społecznego bohaterów; – zredagować tekst dotyczący zachowań w obliczu śmierci; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić przyczyny stosunku Zenona do ojca; – wyjaśnić, dlaczego Zenon nawiązał i kontynuował romans z Justyną; – określić, jaki wpływ na Elżbietę ma nieobecność matki; - wskazać moment, w którym sprawy zawodowe Zenona przecięły się z życiem prywatnym; – opisać relacje między Cecylią Kolichowską a jej synem; – opisać starość z perspektywy Cecylii Kolichowskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> -porównać zamierzenia bohatera z ich realizacją; – dokonać charakterystyki wewnętrznej Elżbiety; – przedstawić zachowania bohatera względem żony i kochanki; – określić, w jakim stopniu bohater jest odpowiedzialny za rozkaz strzelania do robotników – porównać punkty widzenia bohaterów dotyczące ich życia; 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnić mechanizmy postępowania Zenona wobec Elżbiety w odniesieniu do determinizmu biologiczno-środowiskowego; – podać przyczyny porzucenia synka przez Elżbietę; – zanalizować wpływ uwarunkowań środowiskowych na Zenona, Elżbietę, Justynę; -yjaśnić, na czym polega przesunięcie granicy moralnej w świadomości Ziembiewicza; – wyjaśnić powody zachowania bohatera; – zinterpretować wskazane słowa bohatera i wyjaśnić słowo <i>granica</i>; – wyjaśnić, jakie granice przekroczył Zenon; – zredagować tekst dotyczący zagadnień absolutności i względności 	<ul style="list-style-type: none"> – zredagować tekst, w którym udowodni, że dzieci odtwarzają schematy postępowania swoich rodziców;

				normy etycznej; – scharakteryzować <i>Granice</i> jako powieść społeczną; – porównać literackie obrazy śmierci;	
CUDZO-ZIEMKA	<ul style="list-style-type: none"> – określić czas akcji, przedakcji i narracji; – określić swoje sympatie wobec bohaterów; <p>podać przykłady różnych intencji wypowiedzi w zależności od kontekstu;</p> <ul style="list-style-type: none"> – sformułować (zgodnie z intencją) prośbę w sposób zgodny z etykietą językową, stosując różne wyrażenia grzecznościowe; – określić, czego we wskazanym fragmencie oczekują od matki syn 	<ul style="list-style-type: none"> - określić proporcje czasu akcji i przedakcji i skomentować je; – uporządkować w kolejności chronologicznej wydarzenia przedakcji; – wskazać przykłady retrospekcji w innej powieści i określić funkcję; - określić przyczyny różnic w zachowaniu Róży i jej cechy; – nazwać emocje Róży i określić sposób ich okazywania; – określić emocje Róży wobec różnych osób i nazwać uczucia, jakimi je obdarza; – opisać dwoje głównych bohaterów; – scharakteryzować relacje Róży z dziećmi; – określić, jak Róża rozumie powody swoich porażek; <p>– określić ukryte w wypowiedziach Róży jej intencje</p>	<ul style="list-style-type: none"> -ustalić, w którym z planów czasowych została zachowana chronologia i ciągłość czasowa wydarzeń; – wskazać rodzaje narracji i określić ich funkcje; – porównać sposób wprowadzenia przedakcji w <i>Cudzoziemce</i> i w innych powieściach; – przedstawić motyw uczuć bohaterki; – zrekonstruować portret psychologiczny bohaterki; – porównać kreacje tytułowych bohaterek <i>Cudzoziemki</i> i <i>Pani Bovary</i>; – zapisać ostatnie wskazanie Róży dla Marty; - stosować w wypowiedziach właściwą intencję; – wykazać, że przytoczone wypowiedzi bohaterów odpowiadają etykiecie językowej; 	<ul style="list-style-type: none"> -określić rodzaje przedstawienia akcji i przedakcji oraz funkcje takiego przedstawienia czasu w powieści; – wskazać w wybranych powieściach sposoby zastosowania kompozycji chronologicznej, retardacji i określić ich funkcję; – określić motywację psychologiczną reakcji bohaterki; – wyjaśnić zastosowanie introspekcji do określenia portretu psychologicznego bohaterki; – ocenić bohaterkę, uzasadniając swoje zdanie; – porównać Różę Żabczyńską i Cecylię Kolichowską; -stosować w praktyce zasady etykiety językowej; – wyjaśnić, na czym polega nieszczerłość wypowiedzi; – określić intencje wypowiedzi; 	<ul style="list-style-type: none"> -wypowiedzieć się na temat funkcji chronologicznej kompozycji powieści Kuncewiczowej w świetle psychologicznych treści utworu; – zanalizować utwór w kontekście znanych koncepcji psychologicznych
Poezja (Julian Tuwim, Antoni Słonimski, Jan Lechoń, Leopold	<ul style="list-style-type: none"> wymienić poetów 20-lecia ; -wskazać podstawowe środki stylistyczne typowe 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić problematykę wierszy dostrzegając typowe dla epoki tematy (reakcja na odzyskanie niepodległości, 	<ul style="list-style-type: none"> -odwołując się do utworów, omówić znaczenie symboli, -porównać sposoby ukazania tych samych motywów w 	<ul style="list-style-type: none"> -dokonać analizy językowej tekstów i wykorzystać ją w interpretacji; -interpretować teksty 	<ul style="list-style-type: none"> - zinterpretować teksty z odwołaniem do szerokich kontekstów; - porównać teksty na wielu

<p>Staff, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Bolesław Leśmian)</p>	<p>początkowego okresu epoki; -krótko przedstawić tematykę poezji 20-lecia (nurt klasycyzy)</p> <p>- rozumie teksty o prostej budowie; – dostrzega sensy zawarte w powierzchownej warstwie tekstu; – z pomocą rozpoznaje funkcje tekstu i z pomocą wskazuje środki językowe służące ich realizacji; - potrafi określić typ omawianego wiersza, podmiot lityczny i adresata – zanalizować budowę stroficzną wiersza; - nie zawsze poprawnie stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu próbuje wykorzystać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – próbuje dokonać interpretacji porównawczej;</p>	<p>stosunek do historii i tradycji, witalizm, erotyzm, fascynacja naturą);</p> <p>- rozumie teksty o niezbyt skomplikowanej budowie; –dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; –rozpoznać funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji (opisuje konstrukcję budowania znaczeń w utworze); –stara się stosować w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – stara się odczytać rozmaite sensy dzieła; – w interpretacji tekstu stara się wykorzystywać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – stara się dokonać interpretacji porównawczej;</p>	<p>różnych dziełach sztuki;</p> <p>- na ogół rozumie teksty o skomplikowanej budowie i dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; – na ogół rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; – potrafi zanalizować budowę wersyfikacyjną i stroficzną wiersza - na ogół stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu na ogół wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – na ogół odczytuje rozmaite sensy dzieła; – na ogół dokonuje interpretacji porównawczej</p>	<p>poetyckie w sposób pogłębiony, dostrzegając konteksty;</p> <p>-rozumie teksty o skomplikowanej budowie; – dostrzega sensy zawarte w strukturze głębokiej tekstu; – rozpoznaje funkcje tekstu i środki językowe służące ich realizacji; - poprawnie stosuje w analizie pojęcia z zakresu poetyki; – w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany; – odczytuje rozmaite sensy dzieła; – dokonuje interpretacji porównawczej;</p>	<p>plaszczynach; -wykorzystać w interpretacji wiadomości i umiejętności nabyte na drodze samokształcenia.</p>
<p>TWORZENIE WYPOWIEDZI</p>	<p>Uczeń: – buduje wypowiedzi o niezbyt wysokim stopniu złożoności; – nie zawsze stosuje w nich podstawowe zasady</p>	<p>Uczeń: -stara się budować wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; – stara się stosować w nich podstawowe zasady logiki i</p>	<p>Uczeń: - na ogół buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; – na ogół stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki;</p>	<p>Uczeń: -buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności; – stosuje w nich podstawowe zasady logiki i</p>	<p>Uczeń: -wypowiada się w formie eseju; -sprawnie i świadomie posługuje się językiem wykorzystując w praktyce</p>

	logiki i retoryki; – próbuje zwiększać własną kompetencję językową.	retoryki; – zwraca uwagę na własną kompetencję językową	– na ogół ma świadomość własnej kompetencji językowej	retoryki; – ma świadomość własnej kompetencji językowej.	zasady logiki i retoryki; - tworzy prace badawcze (np. na Olimpiadę Literatury i Języka Polskiego, Olimpiadę Filozoficzną)
--	--	---	--	--	---